

УДК 332.334:338.431:631.1.016

Земельна реформа: проблеми і перспективи розвитку аграрної економіки / Гадзало Я.М., Лузан Ю.Я. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 5.

Метою статті є конкретизація сучасних проблем розвитку земельних відносин в Україні з пропонуванням авторського бачення запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення.

У суспільстві ведуться широкі дискусії, зокрема і в науковому середовищі, навколо продовження земельної реформи на ринкових принципах, які зводяться до одного – бути чи не бути ринку землі в Україні, для чого наводяться різні аргументи на користь того чи іншого шляху розвитку земельних відносин.

Аналіз сучасних тенденцій формування порядку в аграрному секторі України показує, що гальмування розвитку земельної реформи заморозило взаємопов'язані синергетичні чинники розвитку аграрної сфери, через що сформувався специфічний уклад сільськогосподарської діяльності – від надзвичайно великих виробників, які вбачають певні ризики в розвитку земельної реформи, до фермерів, особистих селянських господарств та інших дрібних виробників, для яких держава не створила умов саморозвитку. Така ситуація призвела до прогресування монополізму, пригнічення дрібного виробника, одностороннього експортоорієнтованого агропромислового виробництва, спотворення конкурентного середовища. Поглиблюються соціальні проблеми на селі та занепад сільських територій. Крім того, поза увагою залишаються шокуючі проблеми щодо охорони земель та збереження родючості ґрунтів.

Надзвичайна актуальність даної проблеми нині проявляється в умовах погіршення протягом останніх років економічного середовища для функціонування суб'єктів агропромислового виробництва, зокрема через суттєве обмеження державного стимулювання сільгоспвиробників, одночасно із відміною податкових пільг вводяться нові обтяжливі податки, практично унеможливується кредитування сільгоспвиробників через відсутність ліквідної заставної бази та високу вартість кредитних ресурсів, що створює значний дефіцит фінансових ресурсів та ускладнює функціонування галузі.

Практично призупинено продовження земельної реформи на ринкових принципах, що стало перешкодою в застосуванні ринкових механізмів фінансового забезпечення розвитку аграрної економіки та поглиблює інші негативні тенденції, що найближчим часом призведе до проблем із продовольчою безпекою держави та соціальної напруги на сільських територіях. З іншого боку, без створення сприятливих економічних умов для сільгоспвиробників та охорони земель ринковий обіг земель сільськогосподарського призначення не зможе принести очікуваних результатів, а, навпаки, поширюватимуться небажані тенденції, які в подальшому зупинити буде надзвичайно проблематично.

Як елемент наукової новизни авторами обґрунтовано пропонується комплексне вирішення запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення одночасно із формуванням сприятливого економічного середовища для сільгоспвиробників та для розвитку сільських територій з використанням кращого світового досвіду шляхом прийняття системного законодавчого акта. Запропоновано основні шляхи побудови системи земельно-іпотечного кредитування й оподаткування сільгоспвиробників на принципах дерегуляції, а також інших складових ринкового розвитку.

Викладені в статті пропозиції можуть бути використані для розвитку законодавства з удосконалення земельних і економічних відносин еволюційним шляхом у повній відповідності до вимог об'єктивних економічних законів, що дасть змогу сформулювати класичну модель розвитку земельної реформи на ринкових принципах. Табл.: 3. Рис.: 1. Бібліогр.: 31.

Ключові слова: земельна реформа, власність, регулювання, охорона земель, родючість ґрунтів, іпотечне кредитування, оподаткування.

Целью статьи является конкретизация современных проблем развития земельных отношений в Украине с предложением авторского видения введения рыночного оборота земель сельскохозяйственного назначения.

В обществе ведутся широкие дискуссии, в том числе и в научной среде, вокруг продолжения земельной реформы на рыночных принципах, которые сводятся к одному – быть или не быть рынку земли в Украине, для чего приводятся различные аргументы в пользу того или иного пути развития земельных отношений.

Анализ современных тенденций формирования порядка в аграрном секторе Украины показывает, что торможение развития земельной реформы заморозило взаимосвязанные синергетические факторы развития аграрной сферы, вследствие чего сформировался специфический уклад сельскохозяйственной деятельности – от чрезвычайно крупных производителей, которые видят определенные риски в развитии земельной реформы, к фермерам, личным крестьянским хозяйствам и другим мелким производителям, для которых государство не создало условий для саморазвития. Такая ситуация привела к прогрессированию монополизма, угнетению мелкого производителя, одностороннему экспортноориентированному агропромышленному производству, искажению конкурентной среды. Усугубляются социальные проблемы на селе и упадок сельских территорий. Кроме того, без внимания остаются шокирующие проблемы по охране земель и сохранению плодородия почв.

Чрезвычайная актуальность данной проблемы в настоящее время проявляется в условиях ухудшения в последние годы экономической среды для функционирования субъектов агропромышленного производства, в частности из-за существенного ограничения государственного стимулирования сельхозпроизводителей, одновременно с отменой налоговых льгот вводятся новые обременительные налоги, практически исключается кредитование сельхозпроизводителей вследствие отсутствия ликвидной залоговой базы и высокой стоимости кредитных ресурсов, что создает значительный дефицит финансовых ресурсов и осложняет функционирование отрасли.

Практически приостановлено продолжение земельной реформы на рыночных принципах, что стало преградой в применении рыночных механизмов финансового обеспечения развития аграрной экономики и углубления других негативных тенденций, что в ближайшее время приведет к проблемам с продовольственной безопасностью государства и социальной напряженности на сельских территориях. С другой стороны, без создания благоприятных экономических условий для сельхозпроизводителей и охраны земель рыночный оборот земель сельскохозяйственного назначения не сможет принести ожидаемых результатов, а, наоборот, будут распространяться нежелательные тенденции, которые в дальнейшем остановить будет очень проблематично.

Как элемент научной новизны авторами обоснованно предлагается комплексное решение введения рыночного оборота земель сельскохозяйственного назначения одновременно с формированием благоприятной экономической среды для сельхозпроизводителей и развития сельских территорий с использованием лучшего мирового опыта путем принятия системного законодательного акта. Предложены основные пути построения системы земельно-ипотечного кредитования и налогообложения сельхозпроизводителей на принципах дерегуляции, а также других составляющих рыночного развития.

Изложенные в статье предложения могут быть использованы для совершенствования законодательства относительно земельных и экономических отношений эволюционным путем в полном соответствии с требованиями объективных экономических законов, что позволит сформировать классическую модель развития земельной реформы на рыночных принципах. Табл.: 3. Илл.: 1. Библиогр.: 31.

Ключевые слова: земельная реформа, собственность, регулирование, охрана земель, плодородие почв, ипотечное кредитование, налогообложение.

The article is aimed to specify contemporary issues of land relations in Ukraine with offerings of author's vision of introduction market circulation of agricultural land.

There's conducted extensive discussions in the society, particularly in the scientific community, around the continuation of land reform on market principles, which are reduced to one question – to be there a land market in Ukraine or not. According to this, there're different arguments in favor of one or another path of development of land relations.

Analysis of current trends in the formation of the agrarian sector in Ukraine shows that slowdown of the land reform has frozen interrelated synergistic factors of agrarian sphere, which caused a formation of specific agricultural structure – from extremely large producers, with some risks in the development of land reform for farmers, to farmers, private households and other small producers, for which the state did not create the conditions for self-development. This situation led to the progression of monopoly, suppression of the small producer, unilateral export-oriented agricultural production, the distortion of the competitive environment. Social problems in rural areas and the decline of rural areas are deepening. There're also ignored shocking problems of land protection and preservation of soil fertility.

The extreme urgency of this issue is evident by deteriorating of the economic environment for the functioning of the agricultural producers in recent years. Particularly it affects through the significant restriction of state stimulation, simultaneously with the abolition of tax exemptions there're introduced onerous new taxes, which make impossible of agricultural loans due to absence of liquid base and high cost of credit that creates a significant lack of financial resources and hinders the functioning of the sector.

The continuation of land reform on market principles is almost suspended that has become an obstacle to the use of market mechanisms to ensure the financial development of agrarian economy and has deepened other negative trends, which could lead to the problem of food security and social tension in rural areas.

On the other hand, without creating favorable economic conditions for farmers and land protection market turnover of agricultural land won't bring the expected results, and will only disseminate undesirable developments further stop of which would be extremely problematic.

As an element of scientific innovation authors propose the complex solution of introduction of market circulation of agricultural land simultaneously with the formation of favorable economic environment for farmers and for rural development using best international practices by adopting a systematic legislative act. There're proposed the basic ways of constructing of system of mortgage lending and taxation for farmers on the principles of deregulation, and other components of market development.

Offers in the article can be used for the development of legislation to improve land and economic relations through evolution in full compliance with the requirements to objective economic laws that helps to create a classic model of land reform on market principles. Tabl.: 3. Figs.: 1. Refs.: 31.

Keywords: land reform, property, management, land protection, soil fertility, mortgage lending, taxation.

Розглядається застосування методу обвідних – Data Envelopment Analysis (DEA) для аналізу ефективності аграрних підприємств України. Методика дослідження ґрунтується на визначенні методами лінійного програмування ефективності підприємства шляхом порівняння з підприємствами – маяками, що одержують найкращі вихідні показники при аналогічних вхідних показниках. На підставі даних про виробництво пшениці спеціалізованими підприємствами України оцінено технічну ефективність її виробництва (зі сталим і змінним ефектом масштабу). Такий аналіз у масштабі країни ще не виконувався. Як входи розглядаються посівні площі та витрати на виробництво пшениці, а як вихід – обсяги виробництва пшениці. За результатами аналізу виділено три групи підприємств за рівнем технічної ефективності, де найефективніші підприємства (із рівнем ефективності більше 65%) станов-

лять усього 9%. Спираючись на визначення ефективності Фарела показано, що за рахунок застосування сучасних технологій неефективні підприємства України можуть збільшити ефективність виробництва пшениці, супроводжуючи це пропорційним зменшенням використовуваних ресурсів (землі та фінансів) практично на третину. При цьому валовий збір пшениці залишиться незмінним, що приведе до суттєвого поліпшення загальних показників економічної ефективності аграрного сектору й позитивно впливатиме на продовольчу безпеку. Табл.: 6. Рис.: 4. Бібліогр.: 19.

Ключові слова: технічна та алокативна ефективність, ефект масштабу, доступні технології, ресурси, виробництво пшениці, урожайність.

УДК: 33.021:631.1:33.012.3

Анализ эффективности производства пшеницы по методу Data Envelopment Analysis (DEA) / Скрипник А.В., Жемойда А.В., Букин Э.К. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 15.

Рассматривается применение метода огибающих – Data Envelopment Analysis (DEA) для анализа эффективности аграрных предприятий Украины. Методика исследования базируется на определении методами линейного программирования эффективности предприятия путем сравнения с предприятиями маяками, которые получают лучшие исходные показатели при аналогичных входных показателях. На основании данных о производстве пшеницы специализированными предприятиями Украины оценена техническая эффективность производства пшеницы (с постоянным и переменным эффектом масштаба). Такой анализ в масштабе страны еще не выполнялся. В качестве входов рассматриваются посевные площади и затраты на производство пшеницы, а выхода – объемы производства пшеницы. По результатам анализа выделены три группы предприятий по уровню технической эффективности, где наиболее эффективные предприятия (с уровнем эффективности более 65%) составляют всего 9%. Опираясь на определение эффективности Фаррелла показано, что за счет применения современных технологий неэффективные предприятия Украины могут повысить эффективность производства пшеницы, сопровождая это пропорциональным уменьшением используемых ресурсов (земли и финансов) практически на треть. При этом валовой сбор пшеницы останется неизменным, что приведет к существенному улучшению общих показателей экономической эффективности аграрного сектора и окажет положительное влияние на продовольственную безопасность. Табл.: 6. Илл.: 4. Библиогр.: 19.

Ключевые слова: техническая и аллокативная эффективность, эффект масштаба, доступные технологии, ресурсы, производство пшеницы, урожайность.

UDC 33.021:631.1:33.012.3

The analysis of efficiency of wheat production by Data Envelopment Analysis (DEA) / Skrypnyk A.V., Zhemoida O.V., Bukin E.K. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 15.

There's considering an application of method bypasses – Data Envelopment Analysis (DEA) to analyze the efficiency of agricultural enterprises in Ukraine. Research methodology is based on determining with methods of linear programming of efficiency of an enterprise by comparison with companies - beacons that get the best output performance parameters under similar input. Based on the data of wheat production by specialized companies in Ukraine there's estimated technical efficiency of production (with constant and variable economies of scale). Such analysis across the country is not yet implemented. As inputs considered crop area and production costs of wheat, and as output – wheat production. The analysis has identified three groups of enterprises in terms of technical efficiency, where the best of the companies (with the level of efficiency of more than 65%) make up only 9%. Based on the definition of efficiency by Farrell there's shown that through the use of modern technologies inefficient enterprises in Ukraine may increase wheat production efficiency, accompanied by a proportionate reduction of used resources (land and finance) almost by one third. Herewith the total yield of wheat will remain unchanged, that results in a significant improvement in overall economic efficiency indicators of the agricultural sector and makes a positive impact on food security. Tabl.: 6. Figs.: 4. Refs.: 19.

Key words: technical and placement efficiency, economies of scale, available technologies, resources, production of wheat, yield.

УДК 632.93: 631(477)

Використання засобів захисту рослин у сільському господарстві / Ходаківська О.В., Корчинська С.Г., Челомбітко А.Ф., Чекан К.В. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 24.

Мета статті – дослідити сучасний стан використання засобів захисту рослин у сільському господарстві України, виявити існуючі проблеми та запропонувати шляхи їх розв'язання.

Проаналізовано сучасний стан використання засобів захисту рослин в Україні, вказано на причини, що зумовили зменшення обсягів їх застосування. Розглянуто вітчизняний ринок засобів захисту рослин, який є майже повністю імпортозалежним.

Визначено шляхи послаблення монопольного становища іноземних компаній на українському ринку, зокрема, розв'язання проблеми за рахунок вітчизняного виробництва засобів захисту рослин з імпоротної сировини, яке на 15% дешевше порівняно із ввезенням готових препаратів. Табл.: 7. Рис.: 3. Бібліогр.: 16.

Ключові слова: засоби захисту рослин, сільське господарство, ринок, імпорт, експорт пестицидів.

УДК 632.93: 631(477)

Использование средств защиты растений в сельском хозяйстве / Ходаковская О.В., Корчинская С.Г., Челомбитко А.Ф., Чекан Е.В. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 24.

Цель статьи – исследовать современное состояние использования средств защиты растений в сельском хозяйстве Украины, выявить существующие проблемы и предложить пути их решения.

Проанализировано современное состояние использования средств защиты растений в Украине, раскрыты причины, которые обусловили уменьшение объемов их применения. Рассмотрен отечественный рынок средств защиты растений, который является практически полностью импортозависимым.

Определены пути снижения монопольного положения иностранных компаний на украинском рынке, в частности, решения проблемы за счет отечественного производства средств защиты растений из импортного сырья, которое на 15% дешевле по сравнению с ввозом готовых препаратов. Табл.: 7. Илл.: 3. Библиогр.: 16.

Ключевые слова: средства защиты растений, сельское хозяйство, рынок, импорт, экспорт пестицидов.

UDC 632.93: 631(477)

The use of plant protection products in agriculture / Khodakivska O.V., Korchunsk S.H., Chelombitko A.F., Chekan K.V. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 24.

The article is focused on investigation of the current state of the use of plant protection products in agriculture in Ukraine, identifying of existing problems and proposing of their solutions.

There're analyzed the current state of the plant protection in Ukraine, shown on the reasons of the decline in their use. The paper considered the domestic market of plant protection products, which is almost entirely dependent on imports.

The ways of weakening of the monopoly of foreign companies on the Ukrainian market are defined, in particular, solving the problem through national production of plant protection products on imported raw materials, which is 15% cheaper compared to import of finished products. Tabl.: 7. Figs.: 3. Refs.: 16.

Keywords: plant protection products, agriculture, market, import, export of pesticides.

УДК 338.436:633.34(477)

Виробництво сої в умовах інтеграційних процесів в Україні / Діденко Н.І. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 31.

Досліджено інтеграційні процеси при виробництві бобів сої в Україні. З'ясовано, що вони є одним з основних чинників поліпшення економічних результатів господарювання аграрних товаровиробників. Інтеграція наукових установ і виробництва в рамках Української асоціації виробників та переробників сої може слугувати зразком іншим галузевим асоціаціям. Для розв'язання проблеми недостат-

ньої завантаженості наявних в Україні переробних потужностей важливим є розвиток агропромислової інтеграції, який нині демонструють окремі аграрні холдинги.

Зовнішньоекономічні інтеграційні процеси мають бути спрямовані на запобігання втраті європейського ринку з боку виробників і переробників сої. Цьому може сприяти активна участь українських агровиробників у міжнародних асоціаціях „Дунайська соя” і „Європейська соя”. Табл.: 2. Бібліогр.: 13.

Ключові слова: виробництво бобів сої, інтеграційні процеси, ринок соєвих бобів, агропромислова інтеграція, європейський ринок, міжнародні асоціації.

УДК 338.436:633.34(477)

Производство сои в условиях интеграционных процессов в Украине / Диденко Н.И. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 31.

Исследованы интеграционные процессы при производстве бобов сои в Украине. Выяснено, что они являются одним из основных факторов улучшения экономических результатов хозяйствования аграрных товаропроизводителей. Интеграция научных учреждений и производства в рамках Украинской ассоциации производителей и переработчиков сои может служить образцом для других отраслевых ассоциаций. Для решения проблемы недостаточной загруженности имеющихся в Украине перерабатывающих мощностей важным является развитие агропромышленной интеграции, которое в настоящее время демонстрируют отдельные аграрные холдинги.

Внешнеэкономические интеграционные процессы должны быть направлены на предотвращение потери европейского рынка со стороны производителей и переработчиков сои. Этому может способствовать активное участие украинских агропроизводителей в международных ассоциациях „Дунайская соя” и „Европейская соя”. Табл.: 2. Библиогр.: 13.

Ключевые слова: производство бобов сои, интеграционные процессы, рынок соевых бобов, агропромышленная интеграция, европейский рынок, международные ассоциации.

UDC 338.436:633.34(477)

Soybean production in terms of integration processes in Ukraine / Didenko N.I. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 31.

The integration processes in the production of soybeans in Ukraine are studied in the article. It is shown that they are a major factor in improving of the economic performance of managing agricultural producers. Integrating research institutions and production within the Ukrainian Association of producers and processors of soy can be an example to other industry associations. To solve the problem of the lack load in existing processing facilities Ukraine it is important to develop agro-industrial integration, that's showing by some agricultural holdings.

Foreign economic integration processes must be designed to prevent loss of the European market for producers and processors of soybeans. This may facilitate the active participation of Ukrainian agricultural producers in the international associations „The Danube Soya”, „European soy”. Tabl.: 2. Refs.: 13.

Key words: production of soybeans, integration processes, market of soybeans, agro-industrial integration, the European market, international associations.

UDC 339.137.2:658.8:338.43

Geomarketing in the system of managing selling activities in agrarian enterprises / Hranovska V.H. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 37.

In the article are defined role and place of geomarketing in the system of management of agrarian enterprises. On the basis of generalization of scientific approaches there're considered the nature and characteristics of geomarketing, its tools, components and tasks. As a result of a synthesis of theoretical approaches, systematized and formed the tools of geomarketing, we carried out a semantic feature of definitions of "marketing" and "geomarketing", set the priorities and geomarketing evaluated its application

in the system of management of agrarian enterprises. It is proved that the implementation of the sales policy of agrarian enterprises there is an objective need in the management of spatially disparate objects, getting information about the competitive environment, consumers and markets and the infrastructure of the territories; to quickly solve these tasks allows the use of spatial data. There's justifying the expediency of using geomarketing as an innovative tool of management of agrarian enterprises. Tabl.: 1. Figs.: 2. Refs.: 17.

Key words: agrarian enterprises, agromarketing, geographic marketing, geomarketing, innovative development, territorial marketing, spatial data, management system.

УДК 339.137.2:658.8:338.43

Геомаркетинг у системі управління збутовою діяльністю аграрних підприємств / Грановська В.Г. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 37.

Визначено роль та місце геомаркетингу в системі управління аграрними підприємствами. На основі узагальнення наукових і теоретичних підходів розглянуто сутність та особливості геомаркетингу, його складові й задачі, систематизовано та сформовано інструментарій, вивчено семантичну характеристику дефініцій «маркетинг» і «геомаркетинг», визначено пріоритетні задачі останнього та оцінено можливості його застосування в системі управління аграрними підприємствами. Доведено, що при реалізації збутової політики аграрними підприємствами існує об'єктивна потреба в управлінні просторово розрізненими об'єктами, одержанні інформації про конкурентне середовище, споживачів і ринки збуту й інфраструктуру територій. Використання просторових даних дає змогу оперативно розв'язувати поставлені завдання. Обґрунтовано доцільність використання геомаркетингу як інноваційного інструменту управління аграрними підприємствами. Табл.: 1. Рис.: 2. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: аграрні підприємства, агромаркетинг, географічний маркетинг, геомаркетинг, інноваційний розвиток, маркетинг територій, просторові дані, система управління.

УДК 339.137.2:658.8:338.43

Геомаркетинг в системе управления сбытовой деятельностью аграрных предприятий / Грановская В.Г. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 37.

Определены роль и место геомаркетинга в системе управления аграрными предприятиями. На основе обобщения научных и теоретических подходов рассмотрены сущность и особенности геомаркетинга, его составляющие и задачи, систематизирован и сформирован инструментарий, изучена семантическая характеристика дефиниций «маркетинг» и «геомаркетинг», определены приоритетные задачи последнего и оценены возможности его применения в системе управления аграрными предприятиями. Доказано, что при реализации сбытовой политики аграрными предприятиями существует объективная необходимость в управлении пространственно разрозненными объектами, получении информации о конкурентной среде, потребителях и рынках сбыта, а также инфраструктуре территорий. Использование пространственных данных дает возможность оперативно решать эти задачи. Обоснована целесообразность использования геомаркетинга как инновационного инструмента управления аграрными предприятиями. Табл.: 1. Илл.: 2. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: аграрные предприятия, агромаркетинг, географический маркетинг, геомаркетинг, инновационное развитие, маркетинг территорий, пространственные данные, система управления.

UDC 658.15:005.52

The strategic analysis of financial potential of the flour-and-cereals industry's enterprises / Kovalchuk T.M., Khudyk O.B. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 45.

The purpose of the article is to develop the methodological foundations of the enterprise's financial potential strategic analysis and to elaborate the methods of integrated assessment of financial potential on the basis of the discriminant analysis. The dialectical method of understanding the economic processes is the theoretical and methodological basis of the investigation. Such methods were used for achieving the purpose

and solving the tasks of the article: analysis and synthesis, induction and deduction, abstract and logical method, comparison, modeling, discriminant analysis. On the basis of the present state of methodology of the financial potential's strategic analysis investigation it is defined that the problems of developing a system of indicators for its complex research and creating an integrated model of assessing financial potential with the use of mathematical statistics require special attention. The basic requirements to a system of indicators for financial potential of enterprises' integrated assessment are determined. The approach to complex evaluation of financial potential is theoretically grounded. This allowed designing the model of object under research, to establish its main components, to discover the logical and methodological consistency of analysis according to internal relations of the establishing process. The proposed approach will guarantee the effectiveness of managerial decisions for ensuring stability and sustainability of business financing, the most efficient allocation and use of available resources and the optimization of business processes in a strategic perspective. The discriminant function for financial potential assessment of the flour-and-cereals industry's enterprises is elaborated. The approbation of the methodical approach using the materials of the flour-and-cereals industry's enterprises proved its high reliability and self-descriptiveness. The scientific innovation of the research is the development of the methodology of financial potential's strategic analysis based on integrated model of financial potential assessment and discriminant analysis. The obtained results have the practical value because they will contribute to systematic integration between the strategic financial analysis and the requirements of financial management and will create conditions to implement financial potential's strategic analysis to the practice of domestic enterprises. Tabl.: 2. Figs.: 2. Refs.: 25.

Key words: discriminant analysis, discriminant function, complex approach, system of indicators, systematic approach, strategic analysis, financial strategy, financial potential.

УДК 658.15:005.52

Стратегічний аналіз фінансового потенціалу підприємств борошномельно-круп'яної промисловості / Ковальчук Т.М., Худик О.Б. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 45.

Мета статті – розвиток методологічних засад стратегічного аналізу фінансового потенціалу підприємства та розробка методики комплексної оцінки фінансового потенціалу на підґрунті дискримінантного аналізу. Методологічною й теоретичною основою дослідження є діалектичний метод пізнання економічних процесів. При проведенні дослідження для досягнення мети та розв'язання завдань, викладених у статті, використовували методи: аналізу й синтезу, індукції та дедукції, абстрактно-логічний, порівняння, моделювання, дискримінантного аналізу. На підґрунті дослідження сучасного стану розвитку методики стратегічного аналізу фінансового потенціалу підприємства встановлено, що особливої уваги потребують питання розробки системи індикаторів для його комплексного дослідження, розробки інтегральної моделі оцінки фінансового потенціалу на основі методів математичної статистики. Визначено основні вимоги до побудови системи індикаторів комплексної оцінки фінансового потенціалу підприємств. Теоретично обґрунтовано підхід до комплексної оцінки фінансового потенціалу, що уможливило побудувати модель досліджуваного об'єкта, визначити її головні компоненти, їх підпорядкованість, розкрити логіко-методологічну схему аналізу, яка відповідає сукупності внутрішніх зв'язків досліджуваного процесу і гарантує ефективність управлінських рішень, спрямованих на забезпечення стабільності та стійкості фінансування підприємств, найраціональнішого розміщення й використання доступних ресурсів і оптимізацію бізнес-процесів у стратегічній перспективі. Побудовано дискримінантну функцію оцінки фінансового потенціалу підприємств борошномельно-круп'яної промисловості. Апробація запропонованого методичного підходу на матеріалах підприємств борошномельно-круп'яної промисловості підтвердила його високу достовірність та інформативність. Науковою новизною даного дослідження є розробка методики стратегічного аналізу фінансового потенціалу на основі інтегральної моделі його оцінки й дискримінантного аналізу. Одержані результати мають практичну цінність, оскільки сприятимуть системній інтеграції стратегічного фінансового аналізу з вимогами фінансового менеджменту та створять передумови для його запровадження у практику вітчизняних підприємств. Табл.: 2. Рис.: 2. Бібліогр.: 25.

Ключові слова: дискримінантний аналіз, дискримінантна функція, комплексний підхід, система індикаторів, системний підхід, стратегічний аналіз, фінансова стратегія, фінансовий потенціал.

Цель статьи – развитие методологических основ стратегического анализа финансового потенциала предприятия и разработка методики комплексной оценки финансового потенциала на основе дискриминантного анализа. Методологической и теоретической основой исследования является диалектический метод познания экономических процессов. При проведении исследования для достижения цели и решения задач, изложенных в статье, использовались методы: анализа и синтеза, индукции и дедукции, абстрактно-логический, сравнения, моделирования, дискриминантного анализа. На основе исследования современного состояния развития методики стратегического анализа финансового потенциала предприятия установлено, что особого внимания требуют вопросы разработки системы индикаторов для его комплексного исследования, разработки интегральной модели оценки финансового потенциала на основе методов математической статистики. Определены основные требования к построению системы индикаторов комплексной оценки финансового потенциала предприятий. Теоретически обоснован подход к комплексной оценке финансового потенциала, что дало возможность построить модель исследуемого объекта, определить ее главные компоненты, их подчиненность, раскрыть логико-методологическую схему анализа, которая соответствует совокупности внутренних связей исследуемого процесса и гарантирует эффективность управленческих решений, направленных на обеспечение стабильности и устойчивости финансирования предприятий, наиболее рационального размещения и использования доступных ресурсов и оптимизации бизнес-процессов в стратегической перспективе. Построена дискриминантная функция оценки финансового потенциала предприятий мукомольно-крупяной промышленности. Апробация предложенного методического подхода на материалах предприятий мукомольно-крупяной промышленности подтвердила его высокую достоверность и информативность. Научной новизной данного исследования является разработка методики стратегического анализа финансового потенциала на основе интегральной модели его оценки и дискриминантного анализа. Полученные результаты имеют практическую ценность, поскольку будут способствовать системной интеграции стратегического финансового анализа с требованиями финансового менеджмента и создадут предпосылки для его внедрения в практику отечественных предприятий. Табл.: 2. Рис.: 2. Библиогр.: 25.

Ключевые слова: дискриминантный анализ, дискриминантная функция, комплексный подход, система индикаторов, системный подход, стратегический анализ, финансовая стратегия, финансовый потенциал.

Запропоновано заходи щодо вдосконалення державного регулювання неплатоспроможних сільськогосподарських підприємств. Удосконалено трактування термінів «банкрутство», «санация» та «неспроможність», запропоновано до складу інституту банкрутства додати систему запобігання банкрутству. Виділено етапи здійснення санації неплатоспроможних сільськогосподарських підприємств. Запропоновано розглядати механізм проведення санації сільськогосподарських підприємств як сукупність елементів, що впливають на складові плану санації для відновлення платоспроможності господарюючого суб'єкта в довгостроковому періоді. Обґрунтовано доцільність створення державної служби попередньої діагностики (моніторингу) банкрутства з метою запобігання виникненню неплатоспроможності господарюючих суб'єктів наданням консалтингової допомоги. Рис.: 3. Бібліогр.: 16.

Ключові слова: банкрутство, санація, неплатоспроможність, механізм санації, державне регулювання, контролінг.

УДК 631.15:65.011.7

Государственное регулирование деятельности неплатежеспособных сельскохозяйственных предприятий / Кошкалда И.В., Костанецкая Т.Н. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 53.

Предложены мероприятия по усовершенствованию государственного регулирования неплатежеспособных сельскохозяйственных предприятий. Так, усовершенствована трактовка терминов «банкротство», санация» и «несостоятельность», предложено в состав института банкротства включить систему предупреждения банкротства. Выделены этапы проведения санации неплатежеспособных сельскохозяйственных предприятий. Предложено рассматривать механизм проведения санации сельскохозяйственных предприятий как совокупность элементов, влияющих на составляющие плана санации для возобновления платежеспособности хозяйствующих субъектов в долгосрочном периоде. Обоснована целесообразность создания государственной службы предварительной диагностики (мониторинга) банкротства с целью предотвращения возникновения неплатежеспособности хозяйствующих субъектов путем предоставления консалтинговой помощи. Рис.: 3. Библиогр.: 16.

Ключевые слова: банкротство, санация, неплатежеспособность, механизм санации, государственное регулирование, контроллинг.

UDC 631.15:65.011.7

State regulation of insolvent agricultural enterprises / Koshkalda I.V., Kostanetska T.M. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 53.

The article suggests measures to improve state regulation of insolvent agricultural enterprises. Thus, it was improved the interpretation of the terms “bankruptcy”, “rehabilitation” and “insolvency”. It was suggested to add bankruptcy prevention system to the institute of bankruptcy. There were highlighted stages of implementation of rehabilitation of insolvent agricultural enterprises. It was suggested to consider rehabilitation mechanism of agricultural enterprises as a combination of elements that affected components of the rehabilitation plan to restore the solvency of business entity in long-term period. The expediency of creation of the state service of bankruptcy prior diagnostics (monitoring) was proven in order to prevent the insolvency of business entities by providing consulting assistance. Figs.: 3. Refs.: 16.

Key words: bankruptcy, rehabilitation, insolvency, rehabilitation mechanism, state regulation, controlling.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
АГРАРНОЇ СФЕРИ

LOGISTICAL SUPPORT OF THE
AGRARIAN SPHERE

УДК 65.012.34:631.164

Інтегральна оцінка ефективності використання матеріально-технічної бази сільського господарства / Россоха В.В., Науменко І.В. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 60.

Стаття присвячена проблемі забезпечення і раціонального використання матеріально-технічної бази (МТБ) сільського господарства. Встановлено невизначеність поняття МТБ в нормативно-правових документах. Опрацьовано економічну сутність категорії МТБ виробництва як сукупності матеріально-речових елементів продуктивних сил та її взаємозв'язок із виробничими відносинами. З'ясовано необхідність розв'язання проблеми комплексного оцінювання ефективності використання МТБ сільського господарства на засадах узагальнюючого показника. Розроблено алгоритм проведення інтегральної оцінки, що дає змогу врахувати вплив стимулюючих і дестимулюючих чинників забезпечення ефективності МТБ. Обґрунтовано переваги й недоліки використання інтегрального підходу до оцінювання ефективності використання МТБ сільського господарства та систему показників, що становлять основу оцінки й дають можливість встановити місце регіону в сукупності порівнюваних об'єктів, робити висновки про поліпшення (погіршення) стану регіону в досліджуваному періоді. Запропоновано методіку визначення комплексних індикаторів забезпечення та інтегральної оцінки рівня ефективності використання МТБ сільського господарства на засадах індексного методу. Обґрунтовано систему показників й інформації для розрахунку цих показників і формування матриці даних, що характеризують виробничу діяльність галузі кожного регіону країни. За блоками показників стану

МТБ визначено комплексні індикатори її забезпечення й інтегральний індекс ефективності використання. Встановлено групи регіонів із високим, середнім і низьким рівнем інтегрального індексу ефективності використання МТБ сільського господарства. Доведено необхідність змін структури сільськогосподарського виробництва й формування відповідної МТБ в групі регіонів із низьким рівнем інтегрального індексу. Табл.: 1. Рис.: 3. Бібліогр.: 22.

Ключові слова: сільське господарство, регіон, матеріально-технічна база, ефективність, індикатор, методика, інтегральний.

УДК 65.012.34:631.164

Интегральная оценка эффективности использования материально-технической базы сельского хозяйства / Россоха В.В., Науменко И.В. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 60.

Статья посвящена проблеме обеспечения и рационального использования материально-технической базы (МТБ) сельского хозяйства. Установлена неопределенность понятия МТБ в нормативно-правовых документах. Исследована экономическая сущность категории МТБ производства как совокупность материально-вещественных элементов производительных сил и ее взаимосвязь с производственными отношениями. Установлена необходимость решения проблемы комплексного оценивания эффективности использования МТБ сельского хозяйства на принципах обобщающего показателя. Разработан алгоритм проведения интегральной оценки, которая дает возможность учесть влияние стимулирующих и дестимулирующих факторов обеспечения эффективности МТБ. Обоснованы преимущества и недостатки применения интегрального подхода к оцениванию эффективности использования МТБ сельского хозяйства и систему показателей, которые составляют основу оценки, дают возможность установить место региона в совокупности сравниваемых объектов, а также делать выводы об улучшении (ухудшении) состояния региона в исследуемом периоде. Предложена методика определения комплексных индикаторов обеспечения интегральной оценки уровня эффективности использования МТБ сельского хозяйства на принципах индексного метода. Обоснована система показателей, информации для расчета этих показателей, формирования матрицы данных, которые характеризуют производственную деятельность отрасли каждого региона страны. По блокам показателей состояния МТБ определены комплексные индикаторы ее обеспечения и интегральный индекс эффективности использования. Установлены группы регионов с высоким, средним и низким уровнем интегрального индекса эффективности использования МТБ сельского хозяйства. Доказана необходимость изменений структуры сельскохозяйственного производства и формирования соответствующей МТБ в группе регионов с низким уровнем интегрального индекса. Табл.: 1. Илл.: 3. Библиогр.: 22.

Ключевые слова: сельское хозяйство, регион, область, материально-техническая база, эффективность, индикатор, методика, интегральный.

UDC 65.012.34:631.164

Integral assessment of efficiency of use of material and technical base in agriculture / Rossokha V.V., Naumenko I.V. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 60.

The article deals with the problem of ensuring and rational use of material and technical base (MTB) in agriculture. There's established an uncertain concept of MTB in legal documents. Economic substance of category MTB of production should be defined as a combination of material elements of the productive forces and its connection with the relations of production. It was found the need to address the problem of complex estimation of efficiency MTB in agriculture on the basis of summary indication. The algorithm of integrated assessment, which allows taking into account the influence of stimulating and destimulating factors of ensuring the effectiveness of MTB has been developed. There're proved the advantages and disadvantages of using an integrated approach to the assessment of efficiency of MTB in agriculture and system of indicators that are the basis of the evaluation and make it possible to establish the location of the region in complex comparable objects and to conclude about an improving (a worsening) of state of the region in the research period. The determination method of complex indicators of ensuring and integrated assessment of efficiency of MTB in agriculture on the basis of the index method is proposed. There's developed a system of indicators and data for the calculation of these indicators and the formation of data matrix that distinguishes the industrial activity of each region of the country. Defined blocks of indicators of

MTB allow to set a complex of indicators and to provide integral efficiency index. There're established a group of regions with high, medium and low efficiency of the integral index of MTB in agriculture. The necessity of changes in the structure of agricultural production and the formation of the corresponding MTB in group of regions with low integral index is proven. Tabl.: 1. Figs.: 3. Refs.: 22.

Keywords: agriculture, region, material and technical base, efficiency, indicator, methodology, integrated.

УДК 631.115:342.25:334.7

Розвиток особистих селянських господарств в умовах адміністративної децентралізації / Губені Ю.Е., Коверко Ю.А. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 68.

Метою публікації є дослідження впливу адміністративно-територіальної децентралізації на розвиток підприємницького середовища особистих селянських господарств (ОСГ). Визначено зміст децентралізації у сільських територіях. Доведено об'єктивну природу підприємницького середовища ОСГ та ідентифіковано складові, що зміняться під впливом децентралізації. Проведено ОТ-аналіз (SWOT-аналіз) змін підприємницького середовища ОСГ. На основі ситуаційного аналізу одного із районів Львівщини визначено зміни й тенденції змін підприємницького середовища ОСГ. Обґрунтовано необхідність продовження досліджень змін і економічних очікувань, викликаних децентралізацією у сільських територіях. Табл.: 1. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: підприємницьке середовище, особисті селянські господарства, децентралізація, адміністративний поділ, сільські ради, територіальні громади.

УДК 631.115:342.25:334.7

Развитие личных крестьянских хозяйств в условиях административной децентрализации / Губени Ю.Э., Коверко Ю.А. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 68.

Целью публикации является исследование влияния административно-территориальной децентрализации на развитие предпринимательской среды личных крестьянских хозяйств (ОСГ). Определено содержание децентрализации в сельских территориях. Доказано объективную природу предпринимательской среды таких хозяйств и идентифицированы составляющие, которые изменяются под влиянием децентрализации. Проведен ОТ-анализ (SWOT-анализ) изменений предпринимательской среды ОСГ. На основе ситуационного анализа одного из районов Львовщины определены изменения и тенденции изменений предпринимательской среды ОСГ. Обоснована необходимость продолжения исследований изменений и экономических ожиданий, вызванных децентрализацией в сельских территориях. Табл.: 1. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: предпринимательская среда, личные крестьянские хозяйства, децентрализация, административное деление, сельские советы, территориальные общины.

UDC 631.115:342.25:334.7

Development of individual farms in terms of administrative decentralization / Hubeni Yu.E., Koverko Yu.A. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 68.

The aim of the publication is researching of an impact of administrative and territorial decentralization on the development of business environment of individual farms (IF). There's determined the content of decentralization and its occurrence in rural areas. It's proved the objective nature of the business environment of IF and identified components which will change under the influence of decentralization. An OT-analysis (SWOT-analysis) of changes in the business environment IF has been made. Based on the case-study of one of the districts of Lviv region there're identified changes and trends in the IF business environment. There's substantiated the necessity of further research, changes and economic expectations caused by decentralization in rural areas. Tabl.: 1. Refs.: 17.

Key words: business environment, individual farms, decentralization, administrative division, village councils, territorial communities.

УДК 658.7:338.432

Ефективність прийняття управлінських рішень в умовах інтелектуалізації праці / Терещенко С.І. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 74.

В умовах процесу інтелектуалізації праці особливого значення набуває проблема ефективності прийнятого управлінського рішення, яке гарантує виживання чи успіхи підприємству за умов реалізації управлінської роботи всіх категорій управлінських працівників. Базовою функцією інтелектуального капіталу є створення нової вартості шляхом реалізації наданих інтелектуальними ресурсами можливостей, тобто, використанням інтелектуального потенціалу. Якщо інтелектуальний потенціал – це можливості, створені інтелектуальними ресурсами, то інтелектуальний капітал – це реалізований (ефективно використаний) інтелектуальний потенціал. Можна стверджувати, що роль інтелектуального капіталу полягає у забезпеченні шляхів трансформації потенційного синергізму у синергізм реальний, що вимірюється у примноженні кількості та поліпшенні якості створюваних матеріальних і духовних благ. Метою статті є аналіз впливу інтелектуального капіталу при прийнятті рішень управлінськими працівниками на результати діяльності сільськогосподарських підприємств, беручи при цьому до уваги взаємоузгодженість та взаємозалежність процесів формування й використання управлінського персоналу. Табл.: 1. Рис.: 1. Бібліогр.: 14.

Ключові слова: управлінське рішення, інтелектуальна праця, інноваційно-інтелектуальна складова, управлінські працівники, інтегральний індекс інноваційно-інтелектуальної складової, стратегічне мислення, інтелектуальна культура.

УДК 658.7:338.432

Эффективность принятия управленческих решений в условиях интеллектуализации труда / Терещенко С.И. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 74.

В условиях процесса интеллектуализации труда особое значение приобретает проблема эффективности принятого управленческого решения, которое гарантирует выживание или успехи предприятия в условиях реализации управленческого труда всех категорий управленческих работников. Базовой функцией интеллектуального капитала является создание новой стоимости путем реализации предоставленных интеллектуальными ресурсами возможностей, то есть путем использования интеллектуального потенциала. Если интеллектуальный потенциал – это возможности, созданные интеллектуальными ресурсами, то интеллектуальный капитал – это реализованный (эффективно использованный) интеллектуальный потенциал. Можно утверждать, что роль интеллектуального капитала заключается в обеспечении путей трансформации потенциального синергизма в синергизм реальный, измеряемый в приумножении количества и улучшении качества создаваемых материальных и духовных благ. Целью статьи является анализ влияния интеллектуального капитала при принятии решений управленческими работниками результатов деятельности сельскохозяйственных предприятий, принимая при этом во внимание взаимосогласованность и взаимозависимость процессов формирования и использования управленческого персонала. Табл.: 1. Илл.: 1. Библиогр.: 14.

Ключевые слова: управленческое решение, интеллектуальный труд, инновационно-интеллектуальная составляющая, управленческие работники, интегральный индекс инновационно-интеллектуальной составляющей, стратегическое мышление, интеллектуальная культура.

UDC 658.7:338.432

The effectiveness of management decisions in terms of labor intellectualization / Tereshchenko S.I.

// *Ekonomika APK.* – 2017. – № 1. – P. 74.

In terms of labor intellectualization particularly important meaning has an issue of efficiency of management solution that ensures survival or success of an enterprise in the conditions of implementation of the administrative management of all categories of workers. It should be noted that the basic function of intellectual capital is creation of new value through the implementation of provided opportunities from intellectual resources, use of intellectual potential. Intellectual potential is a possibility created by intellectual resources, and intellectual capital is implemented (effectively used) intellectual potential. Thus, we could assert that the role of intellectual capital is in providing of ways of transforming potential synergy in real, measured in terms of adding quantity and improving the quality of material and spiritual wealth. The article is aimed to analyze the impact of intellectual capital in making decision by managers on the performance results of agricultural enterprises, taking into account consistency and interdependence of formation and use of management. Tabl.: 1. Figs.: 1. Refs.: 14.

Keywords: management decision, intellectual work, innovation and intellectual component, managers, integral index of innovation and intellectual component, strategic thinking, intellectual culture.

ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

THE ECONOMIC THEORY PROBLEMS

УДК 330.101.8.:001.891.3

Теоретичні засади геоeкономіки / Супіханов Б.К. // *Ekonomika APK.* – 2017. – № 1. – С. 81.

Мета статті – оцінити формування і розвиток нової науки – геоeкономіки. Як результат – проведено критично-історичний аналіз поглядів учених різних країн. Викладено аналітичність матеріалу про генезис геоeкономіки від її виникнення до сучасності. Протягом другої половини ХХ – початку ХХІ століть сформувався новий напрям економічних досліджень – геоeкономіка зі своїм категоріальним апаратом, яка розкриває особливості взаємодії економік держав на глобальному економічному просторі. Аналіз поглядів учених різних країн дав змогу сформулювати основні критерії концептуального підходу до розвитку аграрної сфери як складової геоeкономіки світу. Табл. : 1. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: геоeкономіка, глобалізація, глобалістика, геоeкономічний простір, геоeкономічний регіоналізм.

УДК330.101.8.:001.891.3

Теоретические основы геоeкономики / Супіханов Б.К. // *Ekonomika APK.* – 2017. – № 1. – С. 81.

Цель статьи – оценить формирование и развитие новой науки – геоeкономики. Как результат – проведено критически-исторический анализ взглядов ученых разных стран, изложен аналитический материал о генезисе геоeкономики от ее возникновения до современности. На протяжении второй половины ХХ начале ХХІ в. сформировалось новое направление экономических исследований – геоeэкономика со своим категориальным аппаратом, которая раскрывает особенности взаимодействия экономик государств в глобальном экономическом пространстве. Анализ взглядов ученых разных стран позволил сформировать основные критерии концептуального подхода к развитию аграрной сферы, как составной геоeкономики мира. Табл.: 1. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: геоeэкономика, глобалізація, глобалістика, геоeкономическое пространство, геоeкономический регионалізм.

UDC 330.101.8.:001.891.3

Theoretical basis of geo-economics / Supikhanov B.K. // *Ekonomika APK.* – 2017. – № 1. – P. 81.

The paper is focused on rate of formation of a new science – geo-economics. As a result there have been made a critical-historical analysis of the views of scientists from various countries, analytical analysis of genesis of geo-economics from its inception up to present time. In a period from the second half of the XX to beginning of the XXI century a new direction of economic researches – geo-economics have been formed

with its categorial apparatus, which reveals features of the interactions of the state economics in the global economic space. The analysis of the views of scientists from various countries allowed formulating basic criteria of a conceptual approach to the development of the agricultural sector as a part of world geo-economics. Tabl.: 1. Refs.: 15.

Key words: geo-economics, globalization, global studies, geo-economics space, geo-economics regionalism.

НАУКОВА ДИСКУСІЯ

SCIENTIFIC DISCUSSION

УДК 005:001.8

Методологія дослідження в контексті дисертаційних і дипломних робіт з економіки / Мищенко І.А., Чорний Г.М., Фіщук Н.Ю. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 87.

Мета статті – поглиблення змісту тлумачення терміна «методологія дослідження» та конкретизація його ролі в контексті дисертаційних і дипломних робіт.

Аналізується сутність поняття «методологія дослідження» в сучасних наукових публікаціях і словниково-довідникових виданнях. Паралельно пропонується авторське визначення змісту методів дослідження та на цій основі формулюється сутність методології дослідження як явища в практичній роботі дослідника та наукової категорії в контексті підготовки дисертацій та дипломних робіт як їх структурного компонента. Звертається увага дослідників на необхідність усвідомлення ними ключових понять «методи дослідження» й «методологія дослідження» як основи та фундаменту наукової діяльності. Табл.: 1. Бібліогр.: 14.

Ключові слова: феномен, методологія, метод, дослідження, функція, технологія.

УДК 005:001.8

Методология исследования в контексте диссертационных и дипломных работ по экономике / Мищенко И.А., Черный Г.М., Фищук Н.Ю. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 87.

Цель статьи – углубление содержания толкования термина «методология исследования» и конкретизация его роли в контексте диссертационных и дипломных работ.

Анализируется сущность понятия «методология исследования» в современных научных публикациях и словарно-справочных изданиях. Параллельно предлагается авторское определение содержания методов исследования и на этой основе формулируется сущность методологии исследования как явления в практической работе исследователя и научной категории в контексте подготовки диссертаций и дипломных работ как их структурного компонента. Обращается внимание исследователей на необходимость осмысливания ими ключевых понятий «методы исследования» и «методология исследования» как основы и фундамента научной деятельности. Табл.: 1. Библиогр.: 14.

Ключевые слова: феномен, методология, метод, исследование, функция, технология.

UDC 005:001.8

Research methodology in the context of graduate works and dissertations in economics / Mishchenko I.A., Chorniy H.M., Fishchuk N.Yu. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 87.

The article focused on deepening the content of the interpretation of the term “research methodology” and the specification of its role in the context of graduate works and dissertations.

There're analyzed the essence of the concept of “research methodology” in modern scientific publications and vocabulary and reference publications. There're proposed an author's definition of research methods content and formulated on this basis the essence of research methodology as a fact in practice of a researcher and scientist in the context of graduate works and dissertations and their structural components. The attention of researchers forwards to necessary of their awareness of the key concepts of “research methods” and “research methodology” as the basis and foundation of scientific activity. Tabl.: 1. Refs.: 14.

Keywords: phenomenon, methodology, method, research, function, technology.

УДК 339.137.2 : 631.1

Фактори конкурентоспроможності фермерських господарств / Авраменко Ю.О. // Економіка АПК. – 2017. – № 1. – С. 97.

Досліджується сутність конкурентоспроможності, обґрунтовується її підприємницький характер, аналізуються інституційні передумови соціально-економічних переваг та обмежувальних факторів фермерського господарства як організаційно-правової форми господарювання, їх вплив на ринкову позицію цього виду аграрного підприємництва. Розглядаються економічні чинники конкурентоспроможності фермерських господарств, наводяться статистичні дані на її підтвердження й відображення значущості фермерських господарств як найбільшої групи вітчизняних сільгосп підприємств.

У процесі дослідження використано методи: монографічний, статистичний, логічного порівняння, графічний.

Новаторським є визначення сімейної власності на фермерське господарство як інституційної передумови, що містить переваги та обмеження його ринкової конкурентоспроможності, вплив її підприємницького характеру на розвиток і соціальну значимість такої організаційно-правової форми ведення аграрного бізнесу.

Як практичний висновок відзначено постійне підвищення рівня конкурентоспроможності фермерських господарств, що економічно та соціально виправдовує інституціоналізацію сімейної форми ведення аграрного підприємництва. Табл.: 4. Рис.: 2. Бібліогр.: 21.

Ключові слова: конкурентоспроможність, інституційні засади ведення фермерського господарства, економічні та соціальні фактори конкурентоспроможності фермерського господарства, фермер, аграрні ринки, підприємництво.

УДК 339.137.2 : 631.1

Факторы конкурентоспособности фермерских хозяйств / Авраменко Ю.А. // Экономика АПК. – 2017. – № 1. – С. 97.

Исследуется сущность конкурентоспособности, обосновывается ее предпринимательский характер, анализируются институциональные предпосылки социально-экономических преимуществ и ограничивающих факторов фермерского хозяйства как организационно-правовой формы хозяйствования, их влияние на рыночную позицию этого вида аграрного предпринимательства. Рассматриваются экономические факторы конкурентоспособности фермерских хозяйств, приводятся статистические данные в ее подтверждение и отражение значимости фермерских хозяйств как самой большой группы отечественных сельхозпредприятий.

В процессе исследования использованы методы: монографический, статистический, логического сравнения, графический.

Новаторским является определение семейной собственности на фермерское хозяйство как институциональной предпосылки, содержащей преимущества и ограничения его рыночной конкурентоспособности, влияние ее предпринимательского характера на развитие и социальную значимость такой организационно-правовой формы ведения аграрного бизнеса.

Как практический вывод отмечено постоянное повышение уровня конкурентоспособности фермерских хозяйств, что экономически и социально оправдывает институционализацию семейной формы ведения аграрного предпринимательства. Табл.: 4. Илл.: 2. Библиогр.: 21.

Ключевые слова: конкурентоспособность, институциональные основы ведения фермерского хозяйства, экономические и социальные факторы конкурентоспособности фермерского хозяйства, фермер, аграрные рынки, предпринимательство.

UDC 339.137.2 : 631.1

Factors of competitiveness of private farms / Avramenko Yu.O. // Ekonomika APK. – 2017. – № 1. – P. 97.

In the article the essence of competitiveness is studied, substantiated its entrepreneurial nature and analyzed the institutional prerequisites for social and economic advantages and constraints of the private

farm as a legal form and their impact on the market position of this type of agricultural enterprise. Also the economic factors of farms competitiveness are considered and the statistics are given to confirm it and to show the importance of farmers as the largest group of domestic agricultural enterprises.

The study used the following methods: monographic, statistical, logical comparison, graphic.

Innovation is the definition of family ownership of the farm as institutional preconditions that include the advantages and limitations of its market competitiveness, the impact of its entrepreneurial character on development and social significance of such organizational-legal forms of agribusiness.

As a practical conclusion there're marked a continuous increase of the level of competitiveness of private farms, so institutionalization of family forms of agricultural enterprise is justified for economic and social aspects. Tabl.: 4. Figs.: 2. Refs.: 21.

Key words: competitiveness, institutional foundations of farming, economic and social factors of competitiveness of an individual farm, farmer, agricultural markets, entrepreneurship.

* * *